

El català, l'il·lustríssim cadàver (I)

written by Jaume Gras i Bartrolí | 26 d'abril de 2024

Joan Lluís Lluís, l'escriptor del nord de Catalunya ens diu, ens alerta, que la llengua es pot esfondrar en només vint anys i que el pròxim Govern –que serà com els precedents, o pitjor, això ho dic jo– tindrà una gran responsabilitat per esmenar-ho. A parer meu, no farà res substancial més enllà de repetir “ens en sortirem” i altres recursos retòrics que practiquen des de fa molts anys.

Entenc la preocupació de l'autor d'*El dia de l'0s*, però no ens enganyem. El valor real que li donen els autonomistes, i l'autonomisme en general, a la llengua del país ja ho varen constatar durant el judici del segle a Madrid. Un valor més aviat funest. Un valor instrumental per anar prometent *l'oro i el moro* a la gent que omplia places i carrers durant el procés. Un valor electoral per competir i repetir coses als *bonafè* captius de tant desig per a després, res de res. Burocràcia absoluta i calaix. 0 per dir: “Hem fet el que hem pogut”.

Els anys passen i tots hem pogut constatar, com mai no ens haguéssim pogut imaginar, el nivell de desídia, por, temor i hipocresia d'aquests dirigents de la fornada del 78. Tampoc ens hauríem pogut creure amb quina rapidesa ha girat –ha fet clic– la minorització de la catalanitat a conseqüència de l'arribada continuada de persones de fora. Altre cop a milers, a centenars de milers, un fet que segons l'encanteri general de l'autonomisme no hi té res a veure amb la desaparició progressiva de la llengua als carrers o a les escoles. Tot s'aguantava per fils i per la propaganda.

Resulta irritant escoltar als més preparats, quan ens diuen, emfàticament, que això no hi té res a veure perquè som un país

dinàmic i obert. Catalunya sempre ha estat així, repeteixen amb convicció la teoria criolla que descriu la nova gènesi de la catalanitat còctel.

Si mitja Barcelona va ara amb gorra pels carrers, pel metro i a l'escola inclusiva i tolerant, no és perquè els catalans l'hàgim posada de moda i incorporat en els nostres costums. És perquè hi ha desenes de milers de sud-americans que els hi encanta dur la típica gorra de beisbol a tota hora. Ara bé, aquests milers de nouvinguts, no només van amb gorra. També parlen castellà tot el dia, que és la llengua que s'elabora, precisament, allà on cobreix la gorra. A mi, les gorres de beisbol no m'entusiasmen, francament, encara que reconec que hi ha gent, inclús mandataris com el senyor Nayib Bukele, president del Salvador i polític de moda i molt rellevant, que no els hi cau gens malament.

Quan va arribar la immigració andalusa, extremenya, murciana o castellana, els anys 60 i 70, encara es van trobar amb els indígenes catalans testimonis del "nou món" que acabaven de descobrir. Uns indígenes que no sabien ben bé què passava perquè ningú no els hi va dir res. Alguns, des dels despatxos, sí que ho sabien. Si fa o no fa com ara. Va haver-hi, però, contacte en una primera fase. Ara, els nouvinguts de la gorra de beisbol i de les altres dues-centes nacionalitats que ens visiten tenen menys possibilitat d'experimentar aquesta trobada. No perquè ho digui jo, sinó per una simple lògica de distribució territorial i geogràfica i de proporció. Per raons aritmètiques i de probabilitat.

La plana major dels autonomistes no en va fer *casus belli* de la llengua en el judici a Madrid. Van fer figa tot i que la doctrina fundacional dels anys 70 i 80 va convertir la llengua, per consens, amb l'equivalent de la nacionalitat catalana. El signe nacional per excel·lència, repetien com a lloros, era només la llengua i quaranta-cinc anys més tard la van fer servir només un 15% del temps durant la defensa.

Segons ells, la nació es podria recuperar ensenyant la llengua. Tota la meua etapa educativa la vaig fer en castellà i no em van convertir a l'espanyolitat, una experiència que indica que aquesta teoria ja va néixer molt coixa. Com jo, la majoria de catalans no vam canviar de naturalesa.

Centrar-ho tot en la llengua i l'ensenyament cordial els facilitava la feina. Era la manera d'evitar que ens consideréssim senzillament i clarament com una ètnia*. Per favor! On vas a parar!

Pel criollisme els catalans, ara la ciutadania catalana, som cosins dels castellans i ja en tenim prou amb un curset i un certificat de català per ser-ho. O un contracte de lloguer de pis. Ja n'hi ha prou, perquè ni la nissaga, ni la història, ni els records compartits, ni la repressió compartida, ni la cultura, ni la manera de fer, ni el voler ser, ni la manera d'interpretar el món, ni el sentit de l'humor, ni la manera de plorar, ni la d'estimar, ni les nostres fòbies col·lectives, ni la gastronomia, ni la geografia, tot això només són símptomes anecdòtics i si els fem servir massa potser es notarà que sí que ho som: una ètnia, una nació o un GOI com ens diuen ara des d'Europa i que aquí tant ha incomodat.

Per als autonomistes, la llengua, i el seu concepte de nació, ja fa temps que era un pretext electoral, però se'n va anar pel forat de l'aigüera durant el judici perquè després d'aquell espectacle de penediment polític i de renúncia, als autonomistes ja no els queda res de valor distintiu més enllà dels pressupostos regionals.

La gran responsabilitat dels pròxims governs només serà rumiar com ens hauran de dir **que ja hem fet tard i que no podem revertir la catàstrofe**. Molts dels que avui llegiu aquest article en sereu testimonis. Potser l'acadèmia (IEC) ja està començant a preparar el discurs i la nova doctrina de les absoltes. Com sempre, ens culpabilitzaran. Ningú demanarà perdó, com pràcticament ningú no ho ha fet per l'enganyifa del

procés. La societat més preocupada del món per l'ecosistema dels conills del pla de Lleida, dels senglars de Collserola i de l'os del Pirineu, no han mogut un dit per salvar-se no fos cas que els assenyalessin de radicals. O de feixistes! Ens hem suïcidat per no molestar i per mantenir prebendes. Això sí, respectant el medi ambient i vetllant pels drets de totes les comunitats i diversitats universals. Impotència i incapacitat.

*Etnia segons Wikipedia 2024.

Una **ètnia** [del gr. *éthnos* 'poble']^[1] o **grup ètnic** és un conjunt de persones que s'identifiquen entre elles a partir d'uns lligams que els distingeixen d'altres grups.^[2] Aquests lligams poden basar-se en trets [culturals](#), [lingüístics](#) o [religiosos](#), que poden ser d'un caire més o menys porós. S'anomena *etnicitat*^[3] la pertinença d'una persona a una ètnia.